

Sygn. akt III AUa 452/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2020r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek
Sędziowie:	SA Lucyna Ramlo SA Alicja Podlewska

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2020r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku, VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 grudnia 2019r., sygn. akt VII U 4857/19

oddala apelację.

SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska

Sygn. akt III AUa 452/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu Z. S. prawa do emerytury pomostowej.

Odwołanie od decyzji złożył ubezpieczony domagając się przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie VII U 4857/19 oddalił odwołanie.

Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego (między innymi zeznań świadków B. C. oraz M. R. oraz przesłuchania ubezpieczonego w charakterze strony), że praca wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w (...) S.A. (wcześniej w (...)w G.) nie była w pełnym wymiarze

pracą wykonywaną w małych pomieszczeniach o utrudnionej wentylacji. W spornych okresach ubezpieczony wykonując obowiązki spawacza przez większość czasu pracował na hali, czasem również na statku, na dokach lub na pochylniach. Były to pomieszczenia o różnej wielkości. Ubezpieczony spawał części statku takie jak dzioby, rufy oraz stopy. Zatem ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia nie wykonywał pracy jedynie w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją. Sąd I instancji nie kwestionował, że ubezpieczony pracując w (...) S.A. wykonywał przez szereg lat pracę w warunkach bardzo trudnych i mających szkodliwy wpływ na jego zdrowie, jednakże nie jest to wystarczające do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia. Tylko wówczas, gdyby praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach określonych w pkt 28 załącznika nr 1 (bądź oczywiście w innym punkcie załączników do ustawy) ubezpieczony spełniłby przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej. Sąd Okręgowy mając na względzie regulacje prawne wskazane w art. 3, art. 4, art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.; dalej ustawa) uznał, że odwołujący nie spełnił warunków do przyznania emerytury pomostowej. Zatem na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi przepisami odwołanie oddalano, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości i zarzucił mu naruszenie przepisów postępowania, które to miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszących co najmniej 15 lat oraz poprzez błędne ustalenie, że nie pracował w warunkach szczególnie chronionych po dniu 31 grudnia 2008 r.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie odwołania w całości oraz o zasądzenie od organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za I i II instancję.

W uzasadnieniu apelacji ubezpieczony szczegółowo przedstawił argumenty na poparcie podniesionych zarzutów.

Organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Z. S. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu było prawo ubezpieczonego do emerytury pomostowej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w powyższym zakresie Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które uzasadniałyby zmianę bądź uchylenie rozstrzygnięcia. Całość podjętych ustaleń faktycznych Sądu I instancji przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe, a nadto nie wymagające zmiany ani uzupełnienia Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne (art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c.).

Sąd Odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą. Przyjmując za własne dokonane w tym zakresie oceny Sądu I instancji, Sąd Odwoławczy nie widzi potrzeby powtarzania w całości trafnego wyводу prawnego (art. 387 § 2¹ pkt 2 k.p.c.).

Zdaniem Sądu II instancji, wbrew stanowisku apelującego, Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe uwzględniając wnioski dowodowego ubezpieczonego i na jego podstawie dokonał trafnych ustaleń faktycznych uznając, że ubezpieczony będąc zatrudniony w (...)S.A. (wcześniej w (...)w G.) nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - prac bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.). W spornych okresach ubezpieczony bowiem wykonując obowiązki spawacza przez większość czasu pracował na hali, czasem również na statku, na dokach lub na pochylniach, były to pomieszczenia o różnej wielkości. Ubezpieczony spawał części

statku takie, jak: dzioby, rufy oraz stopy. Zatem ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia nie wykonywał pracy jedynie w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją. Apelacja ubezpieczonego nie zawiera merytorycznych argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe stanowisko Sądu I instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Przechodząc do rozważań prawnych wskazać należy, że na podstawie art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.; dalej ustawa o emeryturach pomostowych) prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: (1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; (2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; (3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; (4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; (5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; (6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; (7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: (1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; (2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; (3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W wyroku z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013/15-16/185 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy.

Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.; dalej ustawa emerytalna) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym

stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze zostały określone w wykazach A i B, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej rozporządzenie) oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 i art. 33 ustawy emerytalnej i w rozporządzeniu, jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Brak jest podstaw prawnych do przyznania - z mocy art. 49 ustawy - emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5 - 6, poz. 62; z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15 - 16, poz. 185 i z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231).

W niniejszej sprawie istotnym było, że praca ubezpieczonego wykonywana po dniu 31 grudnia 2008 r. nie może zostać zakwalifikowana jako praca, o której mowa pod poz. 28 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych - prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.), skoro czynności spawania wykonywał on w większości czasu na hali, czasem na statku w pomieszczeniach o różnej wielkości - małych i dużych, dokach czy pochylniach.

Skoro ubezpieczony nie spełnił kumulatywnych warunków z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, to należy przeanalizować, czy w jego przypadku zastosować można art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony, który nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, nabyłby prawo do świadczenia, gdyby w dniu wejścia w życie ustawy miał wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Wnioskodawca w spornych okresach zatrudniania wykonywał taką samą pracę, jak po dniu 31 grudnia 2008 r., co oznacza, że nie była to praca, o której mowa pod poz. 28 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy trafnie zwrócił także uwagę, że w zaświadczeniu o zatrudnieniu z dnia 17 maja 2001 r. wskazano, że ubezpieczony w okresach: od dnia 1 lutego 1978 r. do dnia 26 lipca 1979 r., od dnia 20 sierpnia 1981 r. do dnia 22 sierpnia 1982 r., od dnia 11 listopada 1982 r. do dnia 31 sierpnia 1988 r., od dnia 14 maja 1992 r. do dnia 12 lipca 1992 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku spawacza wymienione w wykazie A, dział XIV „prace różne”, poz.12 „prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym” załącznika do rozporządzenia oraz wymienione w dziale III „w hutnictwie i przemyśle metalowym” poz. 90 „prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach” pkt. 37 „spawacz” załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 3 MHiPH z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. MHiPH nr 1 poz. 1; dalej zarządzenie nr 3).

Z kolei w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 29 maja 2009 r. oraz 30 czerwca 2009 r. wskazano, że ubezpieczony w okresach: od dnia 20 kwietnia 1993 r. do dnia 13 października 2002 r., od dnia 15 października 2002 r. do dnia 28 października 2002 r., od dnia 30 października 2002 r. do dnia 13 grudnia 2002 r., od dnia 15 grudnia 2002 r. do dnia 29 maja 2009 r. oraz od dnia 01 czerwca 2009 r. do dnia 30 czerwca 2009 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku spawacza okrętowego

wymienione w wykazie A, dział III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 90 „prace wykonywane bezpośrednio przy budowie i remoncie statków na stanowiskach znajdujących się na tych statkach, pochylniach, dokach i przy nabrzeżach” załącznika do rozporządzenia oraz wymienione w dziale III, poz.90, pkt 37 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 3.

Odnosząc się do treści apelacji wyjaśnić należy ubezpieczonemu, że innym świadczeniem jest emerytura w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, a innym świadczeniem jest emerytura pomostowa, gdyż każde z tych świadczeń ma indywidualne przesłanki warunkujące ich przyznanie. Skoro ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę pomostową, to musi spełnić konkretne ustawowe warunki uprawniające do jego przyznania. Ubezpieczony ma prawo złożyć w organie rentowym wniosek o rekompensatę, o której mowa w art. 21 -23 ustawy o emeryturach pomostowych.

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej ustalenia i rozważania w ocenie Sądu Odwoławczego apelacja wnioskodawcy była nieuzasadniona, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Daria Stanek SSA Lucyna Ramlo SSA Alicja Podlewska